

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 66/2014-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť D. Š., zastúpeného opatrovníčkou M. Š., právne zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 83/2001, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo D. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 83/2001 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 83/2001 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prieťahov.

3. D. Š. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Prešov povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť D. Š. trovy právneho zastúpenia v sume 501,60 € (slovom päťsto jeden eur a šesťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ivety Rajtákovvej, Advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. októbra 2013 doručená sťažnosť D. Š., (ďalej len „sťažovateľ“) zastúpeného opatrovníčkou M. Š., právne zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 83/2001.

Sťažovateľ namietal porušenie ním označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 83/2001, poukázal na časové odstupy medzi jednotlivými úkonmi okresného súdu a uviedol:

„V tomto konaní ide o vec, v ktorej návrh bol podaný ešte v roku 2001, no konanie muselo byť prerušené z dôvodu prebiehajúceho trestného konania voči osobám, ktoré spôsobili sťažovateľovi ťažkú ujmu na zdraví. Je pravdou, že odporca pre existenciu prekážky nemohol vo veci konať, avšak po odpadnutí prekážky mal osobitne prihliadať na skutočnosť, že návrh na začatie konania sťažovateľ podal ešte v roku 2001 a teda mal konať efektívnejšie, v primeranej lehote a s čo najkratšími časovými úsekmi medzi

jednotlivými úkonmi. Vzhľadom na to, nemožno považovať úkony v tomto konaní za vykonané v primeranej lehote. ... všetky úkony, ktoré odporca urobil, boli urobené vždy so značným, často niekoľkomesačným až ročným, časovým odstupom. ...“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a... právo na prejednanie veci v primeranej lehote zakotvené v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru, bolo postupom Okresného súdu Prešov vo veci sp. zn. 16 C/83/2001 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Prešov konal vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16 C/83/2001 bez prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému sudu Prešov pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie, a to vo výške 8.000,- Eur.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 66/2014-20 z 5. marca 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Okresný súd vo vyjadrení sp. zn. 1 SprO 1187/2013, SprU 3013/2013 z 15. apríla 2014 a právna zástupkyňa sťažovateľa vo vyjadrení z 15. apríla 2014 ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 16 C 83/2001 zistil takýto priebeh namietaného konania:

Dňa 8. marca 2001 doručil sťažovateľ okresnému súdu žalobu, ktorou sa ako žalobca domáhal proti žalovaným 1. A. V., 2. O. V., 3. L. S., 4. L. S. a 5. V. L. nároku na zaplatenie sumy 720 000 Sk s úrokom z omeškania z titulu náhrady škody na zdraví, ktorá mu mala byť spôsobená konaním žalovaných, ku ktorému malo dôjsť 22. augusta 1999. Konanie žalovaných, v príčinnej súvislosti s ktorým si sťažovateľ uplatnil nárok na náhradu škody, malo spočívať vo fyzickom napadnutí sťažovateľa a už v čase podania žaloby bolo predmetom trestného konania vedeného Okresným úradom vyšetrovania Policajného zboru Prešov (ďalej len „policajný orgán“) pod č. OÚV-938/PO-10-99 (ďalej len „trestné konanie“).

Sťažovateľ svoj nárok na náhradu škody vyčíslil podľa bodového ohodnotenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia vykonaného znalcom v trestnom konaní, podľa ktorého bolesť bola ohodnotená počtom bodov 300 a sťaženie spoločenského uplatnenia počtom bodov 700 pri hodnote jedného bodu 60 Sk, t. j. na náhradu škody podľa základného bodového ohodnotenia v sume 60 000 Sk. Sťažovateľ sa zároveň domáhal aj zvýšenia náhrady škody na zdraví podľa základného bodového ohodnotenia, a to na 12-násobok sumy 60 000 Sk, t. j. spolu sa v žalobe domáhal zaplatenia sumy 720 000 Sk z dôvodu, že podľa neho ide o prípad hodný osobitného zreteľa, ktorému je primerané ním uplatňované zvýšenie odškodnenia (§ 7 ods. 3 vyhlášky... č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v platnom znení). Samotné dôvody hodné osobitného zreteľa vymedzil sťažovateľ v žalobe takto: *„... je definitívne vyradený z normálneho života a už nemá šancu zamestnať sa nakoľko Sociálna poisťovňa, ho z toho dôvodu uznala za invalidného občana... Napriek svojmu veku následkom poškodenia zdravia, je natrvalo odkázaný na sústavnú pomoc svojej manželky... Je natrvalo vyradený ako chlap, keď jeho sexuálne schopnosti sú na hranici impotencie, má problémy s verbálnou komunikáciou, pretože poškodená sánka a ústa mu znemožňujú sa zreteľne a plynule vyjadrovať, trpí stálymi bolesťami trupu a nôh, má pretrvávajúce bolesti hlavy a upadá do psychických depresii, má strach pohybovať sa mimo svojho domu a pod...“*

Okresný súd po začatí konania zaslal žalobu na vyjadrenie žalovaným, opakovane zisťoval stav trestného konania, ktoré stále nebolo právoplatne skončené, a vo veci nariadil jedno pojednávanie na 3. február 2004, na ktorom uznesením prerušil konanie do právoplatného skončenia trestného konania vedeného proti žalovaným v 1. A. V., 2. O. V. a 3. L. S.

Trestné konanie proti žalovanému L. S. bolo uznesením okresného súdu sp. zn. 4 T 97/02 zastavené z dôvodu jeho úmrtia 19. decembra 2006 a trestné konanie proti žalovaným A. V. a O. V. bolo právoplatne skončené 21. januára 2009 rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 5 To 25/08-664 z 21. januára 2009, ktorým boli uznaní vinnými zo spáchania trestného činu porušovania domovej slobody v jednočinnom súbehu s trestným činom ublíženia na zdraví a boli im uložené peňažné tresty.

V predmetnom konaní došlo niekoľkokrát k výmene zákonného sudcu. Pôvodne vec prerokovávala zákonná sudkyňa JUDr. Ľuboslava Mruškovičová, od 13. februára 2003 bola vec pridelená sudcovi JUDr. Milanovi Majerníkovi, od 5. novembra 2008 bola vec pridelená JUDr. Daniele Babinovej, od 24. februára 2009 bola vec pridelená JUDr. Ľubov Vargovej.

Po právoplatnom skončení označeného trestného konania okresný súd pokračoval v konaní a vyžiadal si a pripojil k spisu rozhodnutie o pozbavení sťažovateľa svojprávosti, úmrtný list zomrelého žalovaného L. S. a vyžiadal si spis o konaní, v ktorom bol sťažovateľ pozbavený svojprávosti.

Okresný súd v posudzovanom päťročnom období po právoplatnom skončení trestného konania nariadil osem pojednávaní.

Na pojednávaní konanom 11. mája 2010 na základe späťvzatia žaloby okresný súd zastavil konanie proti žalovaným v 3. až 5. rade a po prednese právnych zástupcov účastníkov a ich návrhov na dokazovanie pojednávanie odročil na neurčito pre účely písomného vyhotovenia uznesenia o zastavení konania, predvolania manželky a opatrovníčky žalobcu a svedkov.

Termín pojednávania určený na 14. december 2010 bol zrušený pre ospravedlnenie sa zástupcu žalovaných v 1. a 2. rade z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti.

Pojednávanie určené na 17. február 2011 bolo odročené bez prerokovania veci z dôvodu neúspešného doručovania predvolania žalovanému v 2. rade a pre účely zistenia jeho miesta pobytu.

Na pojednávaní konanom 14. apríla 2011 zástupkyňa sťažovateľa navrhla, aby súd pristúpil k nariadeniu znaleckého dokazovania na komplexné posúdenie zdravotného stavu žalobcu, bola vypočutá manželka, a zároveň opatrovníčka sťažovateľa, boli vypočutí žalovaní v 1. a 2. rade a pojednávanie bolo odročené na 30. jún 2011 pre účely zhodnotenia navrhnutých dôkazov.

Pojednávanie konané 30. júna 2011 bolo po prednese zástupcov účastníkov odročené na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania na komplexné zhodnotenie zdravotného stavu sťažovateľa.

Uznesením z 11. augusta 2011 bolo nariadené znalecké dokazovanie na komplexné zhodnotenie zdravotného stavu sťažovateľa a ustanovený znalec z odboru zdravotníctva I. P. s povinnosťou vyhotoviť znalecký posudok do 60 dní od právoplatnosti uznesenia (ktoré sa stalo právoplatným 14. decembra 2011). Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený znalcom 1. februára 2012 a následne zaslaný súdom na vyjadrenie právnym zástupcom účastníkov. Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom vyjadrení doručenom súdu 27. februára 2012 navrhla zadať znalcovi doplnenie znaleckého posudku o bodové ohodnotenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Okresný súd uznesením z 8. augusta 2012 právoplatným 5. októbra 2012 uložil znalcovi doplniť znalecký posudok o bodové ohodnotenie. Znalec podaním doručeným okresnému súdu 26. septembra 2012 oznámil, že z dôvodu skončenia jeho povinného poistenia zodpovednosti za škodu, ktorá môže vzniknúť v súvislosti so znaleckou činnosťou, nie je oprávnený znaleckú činnosť vykonávať a splniť súdom uloženú povinnosť. Dňa 31. októbra 2012 okresný súd opätovne

zaslal znalcovi spis pre účely splnenia jemu uloženej povinnosti na doplnenie znaleckého posudku s poukazom na to, že je stále zapísaný v zozname znalcov. Znalec podaním doručeným súdu 15. novembra 2012 zopakoval svoje predošlé stanovisko a zdôraznil s poukazom na príslušné ustanovenia zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, že samotné trvanie jeho zápisu v zozname znalcov na uvedenom nič nemení. Dňa 18. decembra 2012 boli podania znalca okresným súdom zaslané na vedomie zástupcom účastníkov.

Od 3. apríla 2013 bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi Mgr. Milošovi Kolekovi.

Na pojednávaní 10. júna 2013 okresný súd zo stanovísk právnych zástupcov účastníkov ustálil, že títo nerozporujú posudok o bodovom ohodnotení bolesti sťaženia spoločenského uplatnenia vyhotovený pre účely trestného konania a pripojený k žalobe, a preto znalecké dokazovanie k tejto otázke nie je potrebné. Po prednese zástupcov účastníkov a návrhov na dokazovanie bolo pojednávanie odročené na 11. september 2013 s tým, že súdom budú pripojené rozhodnutia z občianskoprávných, priestupkových a trestných spisov, na ktoré poukazoval zástupca žalovaných v súvislosti s konaním sťažovateľa, bude predvolaný navrhnutý svedok a vyžiadané správy o dôvode súčasnej hospitalizácie sťažovateľa na psychiatrickom oddelení FNŠP J. A. Raymana v Prešove, prípadne ďalšie správy o vývoji psychického stavu sťažovateľa a jeho príčinách.

Následne bol predvolaný svedok P. T., ktorý sa z dôvodu čerpania dovolenky ospravedlnil a okresný súd obratom z uvedeného dôvodu zmenil termín nariadeného pojednávania na 2. október 2013, okresným súdom boli vyžiadané štyri spisy okresného súdu (dva civilné a dva trestné), všetky priestupkové spisy týkajúce sa sťažovateľa a odpis z registra trestov sťažovateľa a tiež psychiatrické oddelenie FNŠP J. A. Raymana v Prešove požiadal o podanie správy, *„odkedy sa u D. Š. začali prejavovať psychické problémy a agresivita, s čím súviseli, najmä či ich dôvodom je zranenie, ktoré utrpel dňa 22. 08. 1999“*.

Podaním doručeným okresnému súdu 23. augusta 2013 právna zástupkyňa sťažovateľa navrhla nariadiť znalecké dokazovanie z odboru neurológie a psychiatrie v nadväznosti na závery už vykonaného znaleckého dokazovania a pre účely komplexného zhodnotenia zdravotného stavu sťažovateľa. Zároveň právna zástupkyňa sťažovateľa predložila okresnému súdu znalecký posudok č. 153/2007 z 18. novembra 2007, ktorý bol vypracovaný v trestnom konaní vedenom pre prečin výtržníctva na posúdenie psychického stavu sťažovateľa ako obvineného z prečinu.

Na pojednávaní konanom 2. októbra 2013 bol vypočutý svedok P. T. (ktorý vypracoval bodové ohodnotenie poškodenia zdravia sťažovateľa) a okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na pripustenie zmeny žaloby. Okresný súd oboznámil účastníkov, že v ďalšom bude podľa odpisu z registra trestov špecifikovať, akých trestných činov sa sťažovateľ dopustil. Okresný súd na tomto pojednávaní vyhlásil dokazovanie za skončené. Pojednávanie bolo odročené na 27. november 2013.

Okresný súd podľa odpisu z registra trestov sťažovateľa špecifikoval, že tento bol v minulosti sedemkrát odsúdený, a to dvakrát za trestný čin znásilnenia v štádiu pokusu (v roku 1960 a 1970), jedenkrát za prečin proti majetku v socialistickom vlastníctve (v roku 1972), dvakrát za trestný čin vydierania (v roku 1978 a 1987), jedenkrát za trestný čin krádeže (v roku 1982) a jedenkrát za trestný čin podvodu (v roku 2002). Okresný súd zároveň pripojil rozsudok okresného súdu č. k. 5 T 150/05-316 z 26. januára 2006, ktorým bol sťažovateľ pre nepríčetnosť oslobodený spod obžaloby pre skutky kvalifikované ako trestný čin podvodu, trestný čin všeobecného ohrozenia, trestný čin násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi, pričom zo šiestich skutkov štyri smerovali proti M. S. (manželke pôvodne žalovaného v 3. rade).

Od 5. novembra 2013 bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi JUDr. Markovi Bujňákovi.

Na pojednávaní konanom 27. novembra 2013 nový zákonný sudca zrušil uznesenie o skončení dokazovania vo veci a po prednesoch zástupcov účastníkov pojednávanie odročil

na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania z odboru neurológie a odboru psychiatrie na posúdenie zdravotného stavu sťažovateľa s tým, že prítomní zástupcovia účastníkov majú súdu do 10 dní predložiť otázky navrhované pre znalcov.

Po predložení návrhov otázok pre znalcov zástupcom účastníkov okresný súd uznesením zo 4. februára 2014 nariadil znalecké dokazovanie z odboru psychiatrie (s lehotou na vypracovanie posudku 50 dní od doručenia spisu) a uznesením z 10. februára 2014 nariadil znalecké dokazovanie z odboru neurológie (s lehotou 31 dní od doručenia spisu).

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza

zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre

sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet posudzovaného konania (náhrada škody na zdraví) sa po právnej nejaví ako zložitý. Predmet konania sa po skutkovej stránke môže javiť ako zložitejší, vzhľadom na potrebu nariadenia znaleckého dokazovania a uvedené čiastočne odôvodňuje dĺžku posudzovaného konania.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovateľ, resp. vzhľadom na pozbavenie sťažovateľa spôsobilosti na právne úkony jeho manželka ako opatrovníčka mohli prispieť ku vzniku priet'ahov.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Posudzované konanie sa začalo 8. marca 2001 podaním žaloby sťažovateľa okresnému súdu. Okresný súd konanie uznesením z 3. februára 2004 konanie vo veci prerušil do právoplatného ukončenia trestného konania, pričom, ako to uznáva aj sťažovateľ, dôvody na prerušenie konania boli dané od jeho začatia. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd sústredil na posúdenie priebehu konania a jeho efektívnosti po zániku dôvodov na jeho prerušenie, t. j. po právoplatnom skončení trestného konania 21. januára 2009. Je namieste akceptovať sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa, že postup okresného súdu po zániku dôvodov prerušenia konania mal byť rýchlejší a účinnejší práve s ohľadom na dĺžku obdobia (od začatia konania 8. marca 2001 do právoplatného skončenia trestného konania 21. januára 2009), počas ktorého boli dané objektívne dôvody na jeho prerušenie.

Ústavný súd konštatuje po vyhodnotení jednotlivých úkonov okresného súdu v posudzovanom období (od 21. januára 2009 do podania sťažnosti 24. októbra 2013 v trvaní skoro piatich rokov) pri zohľadnení postupu okresného súdu aj po podaní sťažnosti, že postup okresného súdu sa javí ako neefektívny. Neefektívnosť konania sa prejavila najmä v nesústreďenom postupe okresného súdu pri rozhodovaní o potrebe vykonania znaleckého dokazovania z rôznych odborov zdravotníctva v danej veci, ako aj opakovanom odročovaní pojednávania bez sústreďeného vyhodnotenia potreby nariadenia účastníkmi navrhovaných dôkazov a ich vykonania, resp. nariadenia už v úvode posudzovaného obdobia.

Ústavný súd preto uzatvára, že postupom okresného súdu v posudzovanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Ústavný súd v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal krajskému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na celkovú dobu posudzovaného súdneho konania a jeho priebeh a na mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých prierahoch v posudzovanom konaní.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 je 130,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,81 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2014 je 134 € a hodnota režijného paušálu je 8,04 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2013 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2014 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v celkovej sume 418 € vrátane režijného paušálu. Vzhľadom na to, že advokátka sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, k trovám právneho zastúpenia sťažovateľa je potrebné pripočítať daň z pridanej hodnoty 20 % v sume 83,60 €, čo spolu predstavuje trovy právneho zastúpenia v sume 501,60 €.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2014